

zvanim „ustavovercem“. Prišle so volitve za novi državni zbor, vršile se pod pravično Taaffejevo vlado in — ustavoverci so bili ob tla, prodrila je po večem narodov volja in do tje vsegamogočni ustavaki so prišli v manjšino. A ne samo to. Grof Taaffe, ki je tako srečno izpeljal voljo cesarjevo, je bil kmalu potem poklican na ministerstva prvo mesto, je prijel s spretno in krepko roko za vajeti ter privabil na Dunaj vse narode, celó Čehe, ki uže 16 let niso vdeleževali se državnega zbora. Kar toraj uže 16 let ni bilo, dosegel je grof Taaffe, namreč to, da je državni zbor na Dunaji res zastop vseh narodov avstrijske zemlje takraj Litave.

In mi Slovenci! Kako smo zavriskali, kako nam je vzrastel uže na pol otrpneni pogum, ko smo videli, da ne leži nam na tilniku več težka roka prejšnje vlade, da so na Dunaji pripravljene poslušati naše želje! Šli smo v volilni boj in — sijajen, nepričakovan vspah! Povsod smo vrgli škripajoče svoje nasprotnike, ki so se nam do tje prevzetnosti rugali zanašajoč se na vladno podporo, katera jim je uže toliko let gotova bila. Zdaj je Slovenec vsaj v državnem zboru na svojem pravem mestu in če v domovini svoji še ni, vsaj upa, da pravični grof Taaffe ali kdor za njim pride, ne bo ostal na pol pota, marveč vkrenil, da po novih volitvah dobimo tudi domače zastope pravične, kajti nenaravno je, če imamo v državnem zboru mi sijajno večino, v deželnem zboru, kupčijski zbornici in tudi v starešinstvu ljubljanskega mesta pa smo v manjšini, kakor da bi z Dunaja vlekel še zmiraž ustavaški veter. Žari se uže, temni sovražni nam oblaki beže za gore, in čeravno solnca še ne vidimo, vsaj nadjamo se, da se bo prikazalo kmalu tudi to.

Žalibog, da ga marsikateri izmed najiskrenejših narodnjakov in boriteljev za našega naroda pravice več videl ne bo! Tudi to leto je namreč med nami kosila smrt, vzela je seboj marsikaterega, med temi vrlega, nepozabljivega, po rodu in srcu plemenitega grofa Barbota. Domovina žaluje za njim kakor za marsikaterim, ki je preselil se v večnost, predno mu je bilo dano, s svojim ljubljanim narodom vred dočakati boljših dni. Večen jim spomin!

Avstrija si zdaj pod vodstvom umnih mož uže začinja pomagati na noge in to na notranjo in vnanjo stran. Bosensko vprašanje ni še prav do konca rešeno, a upati je, da se bodo doli uvedle naredbe, s katerimi bodo prebivalci zadovoljni, in tako bo Avstrija na to stran zdatno okrepčana.

Tako vidimo ob koncu leta po Avstriji mnogo več veselih obrazov, zadovoljnejših narodov. Če nam tudi bremena niso uže zljajšana, vendar jih nosimo voljneji, ker vidimo, da naše žrtve niso zastonj. Slovan je ponosnejši, ker vidi, da ni več zadnji, marveč se mu odpira pot do tistega mesta med avstrijskimi narodi, katero mu gre po številu, bremenih, izobraženji in po slavnih vspehah njegovih sinov v Bosni.

Po vsem tem vzamemo od starega leta slovo z lajšim srcem, ker pričakujemo za njim še boljšega; kar nam je preteklo leto le obljubilo, naj bi novo tudi spolnilo!

Naši dopisi.

Iz Rusije 21. dec. —η. — Moj današnji dopis bodo častiti čitatelji ravno na novega leta dan čitali. Tedaj uže navadni slučaj potrebuje, da začnem tako, kakor omikani ljudje začenjajo novo leto — s čestitanjem — in za čestitanje imam mnogo predmetov: Novo leto, Božični prazniki, nova Avstrija, triumfalni prazniki junškega polka, ki se je po krvavih bojih z ljutim sovražnikom zmagonosno vrnil iz daljne divje dežele v rojstni kraj — in toliko in toliko drugih praznikov in

radostnih zmag tisoč osemsto sedemdeset devetega leta, a kar je glavno: oficijalno priznanje z ministerskega prestola, da „v Avstriji tudi Slovani se ne smejo pritiskati ob steno!“ — Iskreno tedaj čestitam Slovincem, kakor vsem Slovanom stare in nove Avstrije, in ker so vse naše želje pravične in poštene, želim, da bi se vse izpolnile in da bi novo leto osramotilo in uničilo vse nepoštene strasti in krivične nakane naših vragov. In vragov imamo mnogo, velikih in malih, vnanjih in notranjih. Največi vrag pa, kakor posamesne osebe, tako tudi celega naroda po besedah modrijana Sokrata je: „ne poznati samega sebe.“ Al pustimo modrovanje, nevarno bi utegnili biti, da se ne splaši kaka „miš“.

Ruski državni budget za minulo leto je pokazal tak rezultat, kakoršnega niti v Rusiji nikdo ni pričakoval, da ne govorimo o zagranicnem časopisji, katero ves svet perverjati skuša, da Rusija je finančno trhla kakor Turčija. Vseh državnih stroškov je bilo 598 milijonov in 325.000, dohodkov pa 625 milijonov in 972.000, tedaj presežek dohodkov nad stroški je znašal 27 milijonov in 500.000 rubljev. Tako blagoprijeten izid budgeta se objasnjuje tako: 1. z blagoustrojstvom države, 2. z modrodržavjem, kateremu ni treba parlamentov, ki večidel nič ne rodé, mnogo pa požirajo, 3. s previdnostjo finančnega ministra, ki ima navado, pri sestavi budgeta prijemati v račun minimum pričakovanih dohodkov in maksimum bodočih navadnih stroškov. — Žitna pravda med ruskimi „zahodno-liberalnimi“ in „slavjanofilskimi“ časopisi se je sukala celo poletje in celo jesen, dokler niso lažnjivca „Golosa“ zavoljo raznih laži na 5 mesecev v prepoved djali. „Moskovske Vedomosti“ so priobčile v obrambo domačih zemljedelcev in domačih trgovcev proti domačim liberalnim časopiscem dolg članek, iz katerega naj privedem le nekoliko vrstic: „Začetek tega leta se je zaznamoval pri nas z znano kužno komedijo. Ta kužna komedija je imela velik vpliv na našo žitno trgovino. Karantenne naprave so naše in tuje ladije z našim žitom zadržavale na morji in naši zemljedelci in trgovci so trpeli veliko škodo... karantenne prepovedi naših sosedov so bile drage za nas, pa še dražeje so zdaj one za naše sosede, kateri so si jih omislili. Oni so hoteli škoditi le nam, pa škodili so še več samim sebi, zakaj oni nam zdaj tisto škodo, ki smo jo takrat po njih trpeli, drago plačujejo in so veseli, da imajo priliko plačevati jo. Vse tisto naše žito, ki bi ga bili inostranci lahko spomladi polagoma in dober kup od nas izvažavali, so oni sami zadržali pri nas do jeseni, to je, do najbolj neugodnega za izvaževanje časa, ter zdaj hité sami, dobrovoljno, drug pred drugim, nabivati, poviševati in v goro gnati ceno za naše žito na svojo škodo in na korist našim zemljedelcem in trgovcem, in dognali so žitno ceno, najprej sè svojo intrigo proti nam, potem pa z intrigo drug proti drugemu, do neslišane visote“. Ne vem, kaj bi rekli Amerikanci, ko bi začeli naši prodajalci prodajati po receptu naših milosrčnih zahodno-liberalnih časopiscev. —

Angleška politika se tepe sama sè seboj. Salisbury je imel dolg govor, v katerem nahajamo čudne cvetice: „Poljska je imela najbolj mrzko in gujusno ustavo, kakoršno si moremo misliti, vendar je Poljska uživala sočutje vse liberalne Evrope, ker se je štela za steno proti tisti državi, katere so se vsi bali.“ Dalje Salisbury psuje Jugoslovane ter pravi, da Turčija je taka, kakoršna je nekdaž bila Španija, Francija, Poljska, ter nadaljuje rekoč: „Če ne morete zaupati Turku, pa zaupajte avstrijskemu stražniku, ki stoji na vratih turške trdnjave; on bo Turčijo ohranil pred njenimi nezadovoljnimi pisanimi narodiči.“ Pač lep kompliment je naredil Salisbury „avstrijskemu stražniku“! Gladston,

bodoči angleški minister, buča bolj prekanjena, kakor Salisbury in Beaconsfield, sicer Albijonec čiste krvi, je v svojem kandidatnem govoru izustil vse drugačne misli: „Dežele, ki so nedavno bile, in ki so deloma še turške, ne smejo postati lastnina ne ruska, ne avstrijska, ne angleška, ne kake druge države, ampak one morajo postati lastnina tistih narodov, kateri v njih živé.“ Če je Gladston mož-beseda, ko postane tje na spomlad ali na leto minister, bo napovedal Avstriji vojsko za „novo Avstrijo“ in to tem bolj, ker narod, ki živi v Bosni in v Hercegovini, kriči po vsej Evropi. Iz Hercegovine in Bosne, pa tudi iz Beligrada so se čitali čudni dopisi v italijanskih, francoskih, angleških in ruskih časopisih. Kolikor je tega mogoče v Avstriji tiskati, Slovenci lahko čitajo v českih „Narodnih listih“ in še lože v srbski novosadski „Zastavi“. Vvodnih člankov o „novi Avstriji“ veči ruski časopisi uže davno niso pisali; te dni pa je eden iz njih zinil, ali prav za prav vzdihnil, rekoč: „Lasje vstajajo človeku po konci, ko čitamo“ itd. . . . Potem pa našteva nekoliko tistega, kar je čital, ter je nazadnje povedal Srbom tako basen: „Bil je nekdanj v neki kovaški vasi nek kovač, ki je mislil, da on je edini mojster-kovač med sosedi kovači. Sosedje kovači so kovali vsak svojo kovino. Mojster-kovač pa je želel kovati tuje konje. Konj je dolgo držal nogo, pa ker podkev mojstra-kovača ni bila primerna kopitu, se je konj naveličal stati ter je skočil k svojim jaslam. Mojster kovač je za konjem zakričal: To je mrha, ter je začel kovati družega konja. Mojster-kovačeva podkev spet ni bila primerna kopitu, konj je zarezgetal ter je skočil k svojim jaslam. Mojster-kovač se je še bolj razsrdil, rekoč: Ti mrha mrhasta! ter se je lotil tretjega konja. Al tudi tretji konj ni imel kopita vstvarjenega po mojster-kovačevi podkvi. Konj je zarezgetal ter vdaril s kopitom ob steber, vse se je potreslo. Sosedje-kovači so pritekli iz vse kovaške vasi, na konja kričavši: Mrha! mrha! mrha! a kovaču so rekli: Ne kopito za podkev, ampak podkev za kopito je treba kovati, mojster-skaza! Kaj je bilo dalje, o tem konec basne bo“

V Gorici 28. dec. — Naša bližnja Podgora je pa res blažena vas! (Stračice na levem in njim nasproti Podgora na desnem bregu Soče — to je vse skupaj naše fabriško predmestje). V Podgori sta se v kratkem času pripetila dva samomora, in danes nam „Soča“ spet nekaj čudnega od ondot pripoveduje. Kar se tiče poslednjega samomora, godile so se o priliki dotičnega civilnega pogreba (7. dne t. m.) neke reči, ki so kazale, kako se pri nas postave izvršujejo. Imamo stari kazenski zakonik, imamo nove osnovne državne postave, pa ne da bi se kdo ex officio potegnil za razžaljene paragrafe teh postav. Za tega del je bila cerkvena oblast prisiljena postaviti se po koncu in zahtevati, da naj se — liberalne postave izpolnujejo. Pregrešil se je zoper nje sosebnost nek F—k. Pač skrajni čas je, da se pri nas konec stori raznoterim surovim in hudobnim nepostavnostim. — Kaj je pa „Soča“ lepega in spodbudnega iz Podgore prinesla? Nek P. A. je 22. t. m. za 3500 gold. bankovcev raztrgal in košček v stranišče vrgel. Mož ima troje otrok; žena mu je ni davno ušla, ker ni mogla pri tako čudnem človeku živeti. — Sveti večer, prav med jutranjicami (po 11. uri ponoči) je nastal v neki štacuni na Travniku požar. Vojaki in mestni gasilci so koj ogenj zadušili. — Gorica je — dunajsko predmestje postala. Sloveči Fürst in njegovi igralci se v našem gledišču sè svojimi dovtipi izkazujejo. Nemške predstave v Gorici! To so bele muhe; ali Fürstova nemška kultura je celó našemu „Isonzo“-u všeč, da-si se ne igra „italianamente“. — Skleniti moram z vremenom in potico. Takih

praznikov, kakor smo jih imeli mi, ni jih bilo po širokem svetu: nebó, kakor ribje okó in temperatura čez dan malo da ne spomladanska. — Od včeraj sem je pa že spet bolj mrzlo. — Naši poslanci so nam potrdili, kar se je bilo že prej razglasilo, da je namreč odmenjenih za javna dela v naši deželi 80.000 gold. To je našim revežem dobra potica. — Srečno novo leto!

V Kostanjevici 4. dec. (O predavanji gosp. Dolenca dalje in konec.) Gosp. vodja Dolenc nas je na dalje podučil o tem, kar je vinorejcu o umnem ravnanju z moštom vedeti treba. Razložil nam je najprej kipenje mošta. Med kipenjem mošta se spremenijo nekatere snovi kemično, zato je na vrenji mošta veliko ležeče. Voda, se ve da ostane voda; drugače pa je s sladkorjem, ki se spremeni v alkohol, ki dá vinu moč, in v ogljenčevo kislino. Več ko je sladkorja v moštu, močnejše bo vino, zato ni prav, da vinorejci preveč s trgatvijo hité. Če je vreme lepo, se množina sladkorja v grozdu vsaki dan zveksa, zato ima vino iz dobro zrelega grozdja veliko alkohola. Pri nas sem pa opazil, da ravno po takih vinogradih, kjer grozdje slabo zori, radi najprej obirajo, zato pa tudi malovredni čviček pridelajo. Merodajni je pri nas sv. Miha, naj bo uže jesen kakoršna hoče. Se ve da bolj prebrisani tudi tukaj radi počakajo s trgatvijo, če se ni bati ranega mraza, kolikor mogoče dolgo, al takim se rado primeri, da se vreme naglo obrne, ter da jim sneg grozdje zapade. Te nezgode se naši vinorejci silno bojé, in ravno zavoljo tega marsikdo preveč hiti s trgatvijo. Pri nas je splošna misel, da se mošt iz zmrznenega grozja nikdar ne sčisti, ter vedno mošt ostane. Gosp. Dolenc pa je tudi v tej reči poslušalce svoje drugače podučil, ter jih potolažil, ko bi se jim kedaj taka dozdevna nesreča pripetila. Rekel je, da če sneg grozdje zapade, treba je grozdje pri miru pustiti toliko časa, da ga solnce prav dobro ogreje; da je vino iz takega grozdja prav izvrstno, in po Nemškem celó jako iskano. Gospodarji, ki ste do zdaj mnogokrat o najgrjem vremeni hiteli izpod snega grozdje pobirati, ter ste s snegom tudi množino vode v moštu ne malo pomnožili, vino pa spridili, delajte po nasvetu gosp. vodje, gotovo bo to, kar je Nemcem dobro, tudi vam prav in koristno. Voda, če tudi je je v moštu mnogo, ne povzroči vinu nobene bolezní, drugače pa je z alkoholom, ki se rad skisa, da vino cika po kisu, če ni posoda dobro zabita, in pa z beljakovino, ki največkrat vino popolnoma spridi, in tako imenovano „zavrelico“, ki je zdravju škodljiva, napravi. Po Dolenjskem je bilo lani „zavrelic“ mnogo, marsikateri vinorejec je moral svoje vino po tleh razliti. Tudi te nesreče se vinorejec po nauku gosp. Dolenca lahko otme. Polovica beljakovine se vleže ko drožje ali blato na dno, druga polovica pa ostane v vinu, katera se pa mora tako dobro, kakor drožje iz soda, še do časa iz vina odpraviti, če nočemo imeti „zavrelice“. Če ostane beljakovina v vinu, prične preje ali pozneje gajiti, vreti in vino je pokvarjeno. Gosp. Dolenc nam je toraj iz lastne skušnje svetoval sledeče, če nočemo imeti zavrelke. Precej po božiču se mora vino prvokrat pretočiti. Pri pretekanju naj se na pipo natakne taka lukničasta cev, kakor jo imajo navadne vrtnarske škropilnice, da vino bolj narazen prši, ter z zrakom v dotiko pride, kar stori, da se beljakovina zagriže in potem v sodu zopet ko blato na dno leže. Čez tri mesece se vino na enaki način v popolnoma osnaženi sod zopet pretoči, in tako vsake tri mesece, dokler vino kaj blata naredi; vendar naj se le vprvič in vdrugič toči na luknjičasto torilce, pozneje pa naj se pretaka s pumpo, katero lahko več gospodarjev skupaj kupi. — Povedal nam je gosp. vodja tudi, kako ravnati z moštom, da je vino dobro; in sicer kako z belim, kako s črnim

vinom. Al ker „Novice“ z današnjim listom končajo letošnji tečaj, zato bodem o predavanji gosp. Dolenca še na dalje poročal v prihodnjem letu. Naj dostavim danes le še to, da bi nam sl. deželni odbor g. vodjo Dolenca prihodnje leto še poslal, da bi mu bilo moči pričeti poduk dopolniti. Poslušalcev bi se gotovo več zbralo, ker marsikdo obžaluje, da ni o popotnem podučevanju g. Dolenca nič vedel in slišal. — Mnogo pametnih, za blagor naše revne Dolenjske vnetih mož sem slišal govoriti, da bi bilo treba prositi, da bi se vino-rejska šola, katera je med časom svojega obstanka na Slapu vipavske vinorejce gotovo že zdramila in vipavski dolini z naukom in izgledom mnogo koristila, preselila kam na Dolenjsko, kjer bi odprto imela veliko polje za blagonosno delovanje. Res, da popotno podučevanje lahko mnogo koristi, al vse drugače lahko koristi šola. Saj vemo, da kmet raji stori, kar je dobrega videl, kakor pa, kar je slišal. L. A.

Spodnji Zemon pri Ilirski Bistrici 19. dec. P. — Uže dolgo nisem „Novicam“ nič poročal, toraj ne vem, kje bi začel. Naj bo, bom pa z burjo, koja nas skoro vsak dan nadleguje. Strehe nam je silno raztrgala, tako da gola rebra kažejo, a ljudje jih nimajo s čim popraviti. Ker niso lansko jesen bili vsled moče mogli ozimine sejati, tudi ni bilo kaj žeti, toraj ni bilo ne zrnja ne škupe. Zato so po pravici ljudje v skrbéh, kako si bodo strehe zopet popravili. Burja nam je tako zrak zmrzela, da je bilo 3. dne t. m. nad 16° R. mraza. Zidovi v kletih so čez in čez s srenom prevlečeni, kakor bi bili sreberni. Mnogim je korun zmrznil, poglavitni živež naših kmetov. Revni ljudje so začeli javkati, kaj bodo delali na spomlad, ker ne bo niti živeža, niti semena. In to posebno zato, ker ni tu zdaj nobenega zaslužka; in še ta nesreča je, da smo od Istre zaprti, tako, da ako ima kdo kako pest sena, ga ne more v denar spraviti. Po pravici se tedaj bojimo, da letošnja huda zima bo imela hude nasledke za sabo, posebno za nas Notranjce; zato živo želimo, da bi naši državni poslanci nas krepko branili pri sklepanji colne pogodbe. Naša Notranjska nikoli nič žita ne proda, a kupi ga vsako leto več ali manj; vsaj ga nam še za domače potrebe nikoli dovelj ne priraste. Toraj želimo, naj bi se kupčijska pogodba za stran colnine ne sklepala le na ljubo ogerskim in dunajskim židovskim trgovcem, koji bi radi, da bi bilo žito drago; al pomisli naj se, kolika nadloga je zdaj dragina živeža za revniše stanove in kolika bi še utegnili nastati, ker vendar v Avstriji več ljudstva živež kupuje nego prodaja. Iz takih nepremišljenih pogodb bi utegnili prav žalostni in hudi nasledki postati, posebno pri nas, na Primorskem, Isterskem in drugod. — Za sadno drevje se bojimo, da nam ne posahne, ker so letos začele jablane močno bolehati, tako, da so se nekatere skoro čisto posušile. Ravno tako se širi češpljeva bolezen, tako, da se prav mlada drevesca kar posušé; najprej korenike, potem pa veje. — Trte so letos večidel prav zdrave, les lep, blede-rumena, nekatere se dobé tudi bolne. Letos je bilo jako malo vina, tedaj bodo židje več lepih denarcev za svojo delano žlobodrijo izvabili; posebno niže vrste krčmarji so nekaj časa pri glasovitem židu Sternu v Zagrebu, koji ume dobro ponarejati vina, kupovali. Prav bi bilo, da bi naša vlada strogo stopala na pete takim spodkopovalcem človeškega zdravja. — Iz Kalabrije je prišel septembra meseca Ivan Primc, koji je hudo mrzlico sabo prinesel in žalibog ga je na Martinov somenj pokončala. Za ranjkim „Janezom Mihotovem“ je vsem okoličanom žal, kdor koli ga je poznal. Zapustil je mlado vdovo in tri otročiče. Naj bo vrlemu rodoljubu zemljica ahka!

Iz spodnje Idrije 20. dec. (Še enkrat o naših nadlogah.) V 42. listu „Novic“ sem čital, kako da je naš poprejšnji župan gosp. B. Leskovec veliko škodo puha idrijskih žgalnih peči živega srebra, popisal. Z dobro vestjo rečem, da je škode prej več kakor manj. To dokazem lahko s svojim lastnim gruntom. Nekdanji lastniki mojega grunta so redili mnogo drobnice: še čez 40 ovác in 15 do 20 koz, imeli so po 6 volov, 8 krav, 9 telet, in vsako leto so par volov in več drobnice, volne, sira in masla prodali. To je verjetno, kajti cerkovnik ima v svojih zapiskih zraven žita tudi hleb sira kot davščino vsako leto vpisan, katerega mu še zdaj plačujem. Naj povem, kako je pa današnje dni ravno pri tem gruntu. Drobnice ne morem prav nič rediti, in goveje živine nič več domá si prirediti. Če mi kako leto kako telee živo ostane, ni za rejo, ker je sila majhno, pa večkrat tudi vse pokvarjeno, tako, da 4 tedne staro še na nogah stati ne more; treba je ga nositi k kravi in od krave; ko se zakolje, je 12, k večjemu 35 funtov težko. Prejšnje čase so naša teleta od 40 do 80 funtov in še več tehtala. — Leta 1874. sta dva pravična komisarja poskušnjah našla, da vsak dan 3·17 funtov živega srebra v dim iz peči uide in nam škoduje. Po mojih mislih so le trije dobri funti za škodo v taki daljavi prenizko cenjeni, vsaj skušnje učijo, da se goveji živini na paši uže o treh tednih zobje gugljejo. Radoveden sem, kakošen odgovor bo dal gosp. dr. Schindler, c. k. deželni živinski zdravnik, ki je bil s komisijo maja meseca leta 1877. tudi v mojem hlevu in se sam preprčal škode, ko je videl, da imajo goveda zobe ogugane. Res, komaj čakamo, da bi vlogo našega vrlega poslanca gosp. Kluna sl. ministerstvo kmalu in nam na pravico rešilo. Res, čudno se nam godí v vsacem oziru, tudi za les in drva v cesarskih gozdih. Nekemu posestniku, ki ima le $\frac{1}{4}$ grunta, so za gruntno odvezo od cesarskega gozda 1174 gold. 83 kr. pripoznali in dali 14 oralov in 922 sežnjev, meni pa, ki imam cel grunt, so pripoznali 88 gold. 45 kr., in mi cesarskega gozda le 786 \square sežnjev odmerili. Kje so tu enake pravice? V Črnem vrhu in na Vojskem so dajali na celi grunt po 30 do 35 oralov, v spodnji Idriji pa tako malo.

Častito vredništvo „Novic“, ki je uže večkrat, in vselej dobro svetovalo, lepo prosim, naj tudi meni pové, kako bi si mogel svoje stare pravice za les v cesarskem gozdu nazaj pridobiti, ker se še nisem podpisal, da sem s tem zadovoljen, kar so mi odmerili?*)

Anton Kenda.

Iz notranjske Bistrice 26. dec. — Pri novi volitvi občinskega starešinstva za jablaniško občino bili so 21. dne t. m. izvoljeni: Josip Potepan (Škrljev) iz Dolnjega Zemna kot župan, Anton Škrl iz Dolnjega Zemna, Miha Gržina iz Vrbičice in Jože Logar iz Vrbova pa kot svetovalci. Vsi so vrli in zavedni narodnjaki! Slava!

Iz Škofje Loke 28. dec. — Naša tombola na korist stradajočim Istrijanom, napravljena na Štemarjih je donesla 36 gold.

*) Vaš dopis žalibog kaže, da je sodba o odvezi Vaših gozdnih pravic uže dokončno rešena, — da tedaj redne pomoči ni več zoper konečno rzsodbo. — Znabiti, da dobite več prostora za odškodovanje — pa bi bil primerno slabiji ali vsaj bolj oddaljen. Celi grunt in $\frac{1}{4}$ grunt se ne dá prav primerjati, ker že vsak celi grunt ni 4krat večji kot vsak $\frac{1}{4}$ grunt, ampak je dostikrat razmera prav narobe; odškodovanje se meri po velikosti potrebščine opravičenega zemljišča, — oralov se pa tem več odloči, čem manja je njihova vrednost. Sploh je pa čez in čez pripoznano, da so odškodnine zeló zeló pičlo odmerjene za kmeta. Vred.

S Šenturske Gore 23. dec. (Čudna natorna prigodba.) Pridiši včeraj zjutra v vas Pšato po imenu, stoječo med Poženkom in Gradom v duhovniji cerkljanski, izvem natorno prigodbo, katera se mi dozdeva vredna, priobčiti jo. Pravili so mi ljudje, da so na dan pred godovno sv. Barbare, to je, 3. dan t. m. čuli o polu enajsti uri do poludne močno šumenje v gori, kakor dobajočega viharja, ki je pihal iz votline, kjer potok Pšata izvira. Voda, navadno tako velika, da ne dalječ od izvira uže mlinske kamne vrtí, prenehala je kako četrtrinko ure teči; potem pa je zopet privrela iz globokega kotla. Pripovedovali so mi ljudje, da se je to v preteklem času uže nekaterokrat zgodilo. — Prečudne pojme imajo priprosti ljudje o tej natorni prikazni. Rekli so mi, da v gori je neznansko jezero, v katerem velika riba živi, katera včasih toliko vode popije, da potlej ne priteče na beli dan. Prvo bi znalo nekoliko resničoo biti; al drugo je sama neumna domišljija. Po mojih mislih bi se dala ta reč tako-le razložiti. Pšateška gora, po večem obstoječa iz Halinskih skladov zgornje terciarne tvorbe, med katerimi je od Poženka do Zatiške vasi nekoliko Kasijanskih nasadov vklinjenih, je v svojem drobu vsa votla; to pričajo kotline, katere se v zvišeni dolini, stegujoča se od imenovane vasi do Sidroškega jarka, nepretrgano obilno nahajajo. V tej dolini tudi nobežnega studenca ni, ker vso s planin dohajočo vodo ti podzemeljski podmolji požirajo, iz katerih še le v znožji gore, kjer je zemlja bolj glinasta in ilovčasta, na pripravnih mestih na dan pririje. Znano pa je, kar večkrat gledamo, da voda, zlasti kedar je velika, zna orati in razkopavati, podirati in odnašati; lahko je mogoče, da tudi potok Pšata, kedar naraste, v svojem podzemeljskem teku od časa do časa tu in tam kaj izpere, podkoplje in prerije, da se, ali njena struga na kakem mestu pogrezne, ali pa se kaj porušivši skup pade in vodo nekoliko časa zajezi. — Tje na spomlad, kedar bodo uže daljši in gorkejši dnevi, hočem to zanimivo goro na drobno preiskati; znabiti se mi tudi posreči splaziti se v kako votlino, od katerih vedó ljudjé toliko strašnega pripovedovati, in jo ogledati.

S. Robič. *)

Iz Ljubljane. — Slovenci na Kranjskem začnemo novo leto z važnim političnim činom — z volitvijo poslanca v državni zbor. Prihodnjo soboto, 3. dne januarja, bodo naši Dolenjci na 3 mestih (v Trebnem, Radečah in Kočevji) hiteli na volišče, da si namesto umrlega grofa Barbota izberó novega poslanca. Da volilci zaupanje, ki so ga prej stavili na blagega grofa Barbota, prenesó vsi zdaj na gospoda tudi vsega našega, to je, na princa Ernesta Windischgrätza, to je zdaj dognano, kajti „Slov. Nar.“ in „Slovenec“ sta našim Dolenjcem prav do dobrega razjasnila, za kaj da si v sedanjih naših političnih razmerah ne moremo želeti boljega zastopnika naše dežele v državnem zboru, kakor je v Litijskem okraji dobro znani in visoko spoštovani princ Ernest Windischgrätz; — gospoda Navratil in Hren pa sta od svoje strani pošteno storila vse, da se odstrani vse, kar bi motilo enoglasno volitev prihodnjo soboto. „Novice“ so namreč uže v svojem zadnjem listu objavile, da je gg. Navratil v Metliki se na ljubo princu Windischgrätzu odpovedal kaadidaturi državnega poslanstva, danes pa moremo isto to poročati od gosp. Hrena, državnega pravdnika v Novemestu, ki je 29. dne t. m. prvomestniku narodnega volilnega odbora, dr. Jan. Bleiweisu pisal to-le: „da se odvrne vsak razdor med nami, se iz domoljubja in zarad discipline odpovem vsakej kaadidaturi ter prosim

častite volilce, naj meni blagovoljno namenjene glase vse dadó po centralnem odboru priporočanemu kandidatu princu Ernestu Windischgrätzu. Jaz sam sem pisal gospodom, s katerimi sem bil zarad kaadidature v dogovoru, naj ta moj sklep razglasijo volilcem svoje okolice. S tem mislim je stvar popolnom vredjena.“ — Tako sta res obá ta domoljuba hvalevredno dokazala, da vesta po vse ceniti-disciplino, brez katere, če vsak na svojo stran glasove napeljuje, srečne volitve niso mogoče. Po takem, če tudi Kočevjarji z nami volijo, je enoglasna volitev princa Ernesta Windischgrätza gotova, in Krajna naša se bode po vsej pravici ponašati smela ž njo. — Naj dostavimo tu le par besedi nekaterim volilcem, ki težko razumejo, za kaj se pri volitvah ne sega zmerom le po poslancih onega kraja, kjer se volitev vrši. Naj ti naši deželani vedó, da vsa druga je volitev odbornikov v občinski zastop, — zopet druga je volitev poslanca v deželni zastop, in zopet druga volitev poslanca v državni zastop. To je trojna lestvica poslanstev; vsaka pa potrebuje svojih mož; poslanec, ki sedi v državnem zboru, mora — razen razmer svoje dežele, katero zastopa — poznati tudi razmere družih dežel in držav, da je kos svojemu poslanstvu.

— (Močvirski odbor) je 29. dne t. m. imel sejo, v kateri je obravnaval več zadev, med katerimi je bila ena najvažnejših ta, da po občirni debati se je soglasno potrdil predlog gosp. Kotnika, da se vsi načrti, katere sta odboru predložila gosp. inženirja Klemenčič in Potočnik, izročijo gosp. Podhajskemu na Dunaji, da jih presodi in izreče svoje mnenje o njih.

— (Čitalnični občni zbor) se je vršil na sv. Štefana dan pod vodstvom podpredsednika gosp. dr. Zupanca; udeležilo se ga je okoli 60 udov. Po poročilu blagajnika in tajnika, o katerem prihodnjič občirneje poročamo, nasvetoval je najprej g. odbornik Hribar v odborovem imenu nekatere premembe društvenih pravil, namreč, da se kakor plačujočim in častnim društvenikom tako tudi izvršujočim odločijo vse one društvene pravice, — da bode občni zbor v prihodnje volil 15 odbornikov, izmed katerih ima dvanajst pripadati plačujočim, trije pa izvršujočim društvenikom in da si odbor potem iz svoje srede izbere predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in knjižničarja. Potem je dr. Karol Bleiweis isto tako v odborovem imenu z ozirom na gospodarske potreščine nasvetoval povikšanje čitalničnih letnih doneskov in sicer s tem, da samci na leto 1 gold., po 2 gold. pa društveniki z rodbino plačujejo. Vsi ti nasveti so po temeljitem razgovoru, v katerem se je primernost nasvetovanih prememb pripoznavala, skoraj enoglasno obveljali. Konečno je zbor sklenil, da se bode nov odbor volil še le tedaj, kedar vlada premenjena pravila potrdi. Ker so se pravila uže predložila vladi, je upati, da bode kmalu zopet občni zbor.

— (V občnem zboru „Sokola“ 21. dne t. m.) je bil za starosto izvoljen gosp. Franjo Ravnihar, za podstarosto gosp. Juvančič, za odbornike pa so bili izbrani gospodje: Armič, Geba, Günter, Jeločnik, Kališnik, Kreč, Mulaček. Bivšemu starosti gosp. Fr. Dreniku je zbor izrekel iskreno zahvalo za njegovo požrtovalno delovanje. Tudi je ukrenil zbor, da „Sokoli“ ne bodo več imeli rudeče srajce.

— (Za stradajoče isterske Slovane) namerava čitalnica v združbi z dramatičnim društvom in s „Sokolom“ veliko akademijo napraviti v javnem gledališči; dan in program te predstave se bode kmalu odločil in objavil.

*) Tudi mi Vam želimo veselo novo leto in dobro srečo v Vaših veliko vrednih znanstvenih preiskavah! Vred.

— Milodari božični v sirotišnici in v Alojzjevišči na korist ubogim šolarjem ste se tudi letos lepo vršili; povsod je bila preblaga soproga gosp. c. kr. deželnega predsednika pričujoča.

— (Vreme) se je 29. dne na večer nagloma prevrglo v eno stopinjo gorkote, ko smo zjutraj še 14 stopinj mraza imeli.

— Kakor „Kärnt. Volksstimme“ poroča, se bode v cerkvi v Naklem nad Kranjem, rojstnem kraju za cerkev in državo mnogozaslužnega škofa tržaškega dr. Legata, postavil mu spominek. Doneske za ta spominek bo nabirala tiskarna društva sv. Mohorja v Celovcu. Pričakovati je, da ne bodo le Kranjci, ampak tudi drugi častilci umrlega škofa se udeležili te uže dolgo nameravane naprave.

— (Predpustne veselice v čitatnici ljublj.) se vsled odborovnega sklepa napravile bodo sledeče: trije majhni plesi in sicer v soboto dne 10. januarja, potem pa eden izborni ples z besedo v nedeljo dne 1. februarja prihodnjega leta.

— Iz Zagreba nam je došlo sledeče

vabilo na naročbo „Pučkih novin“.

Vse Slovence, kateri želé, da se seznanijo s hrvatskimi razmerami in s hrvatskim jezikom, posebno opozorujemo na tednik „Pučke novine“, kateri že 3 leta v Zagrebu izhaja. — V ta časopis pišejo najbolji hrvatski ljudski pisatelji in sicer tako umevno, da ga Slovenci brez vsake težkoče razumiti morejo. Bilo bi za Slovence mnogo koristneje in za našo medsebeno vzajemnost veliko uspešneje, ko bi se, namestu po nemških časnikih, ozirali na novice hrvatske in sploh slovenske. Vsak naobražen Slovenec moral bi vsaj en hrvatski list si naročiti. — „Pučke novine“ izhajajo v obliki slovenskih „Novic“ vsako soboto na celi pōli, ter veljajo po pošti prejemané za vse leto 4 for. 60 novč., za pol leta 2 for. 30 novč., za četrt leta 1 for. 15 novč. Slovenskim dijakom dajemo list za polovico gori označene cene. Vredništvo sprejema tudi slovenske dopise v svoj list, se ve, samo toliko jih popravi, da jih vsaki Hrvat lahko razumi. — Kdor namerja naročiti se na ta list, naj se podviza, da pri razpošiljanji ne bode zaprek.

V Zagrebu meseca decembra 1879.

Ljudevit Tomšić,
vrednik in izdavatelj „Pučkih novin“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Dopolnenje ministerstva se je zopet odložilo, češ, da z glasovanjem vojne postave položaj vladni še ni dovolj razjasnen, govori se zato, da novih 3 ministrov ne dobimo poprej, dokler ne bo proračun državni obravnan; po tem še le misli grof Taaffe, se

bode ministerstvo zasukalo na desno ali levo. Tedaj zopet čakati! Naposled vendar utegne upanje se razpreti z ljubeznijo.

— Ravno tako je s spomenico česko, o kateri tudi morda dobro podučena „Bohemia“ poroča. Bistvo tega poročila je tudi, da minister Taaffe tudi o tem, da se izvrši po § 19. ravnopravnost v šolah in uradib, še dalje lavirati hoče med desnico in levico zbornice poslancev, eno nagradjivati z laskanjem, drugo pitati z nadami in obljubami. Naj velečenjeni grof Taaffe pazi, da s takim neodločnim postopanjem ne naredi obeh strank nezadovoljnih in Avstrija zopet ne pride v ono mizerijo, katere jo je z velikimi težavami rešil.

Srbija. — Finančni minister je prepovedal žito voziti iz Srbije, ker se je bati, da bi ga letos Srbiji sami zmanjkalo. Srbija ima namreč tudi okraje v jugozapadu kneževine, ki letos lakoto trpé. Zatorej je narodna skupščina dovolila vladi vzeti pol milijona, ali če bode trebalo, en milijon frankov za podporo stradajočih Srbov.

Angleško. — Vsled najnovejšega poročila iz Afganistana se bodo Angleži malo oddahnili od velicega strahu, ki so ga imeli za svojo v Sherpuru obkoljeno vojsko. Iz Kalkute se namreč oficijalno javlja, da je general Roberts Afgane otepel uže 23. dec., še predno je general Gough z njim združil se. Afganci, poroča, da so se tepeni umaknili v Kabul in od tam „domov.“

Za siromake Istrijane so darovali:

Gospod dr. Jan. Bleiweis 15 gold.,
„ dr. J. Ulaga v Konjicah 5 gold.,
„ Luka Robič 3 gold.,
Čadramski farmani z dušnima pastirjema 15 gold.,
Gospod dr. Poklukar 5 gold.,
„ Franc Sovan stareji 5 gold.,
Gospoda brata Franjo in Ferdo Sovan pošljeta odboru v Pazin 50 kocev.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 31. decembra.

Včeraj je bila začasna kupčijska pogodba z Nemčijo do 30. junija 1880. sklenjena. Poljski časniki kažejo neko mržnjo do zahtev českih zarad ravnopravnosti.

Listnica vredništva. Gosp. A. P.: „Starozgodovinske črtice“ pridejo gotovo v 1. listu nov. leta.

Vsem častitim svojim prijateljem

s svojo soprogo vred izrazujem po tej poti najtoplejša vošila za srečno novo leto.

Dr. Jan. Bleiweis.

Vabilo na naročbo „Novic“

za leto 1880.

Naročnina „Novicam“ ostane, kakor je bila dozdej:

v tiskarnici prejemané za celo leto	4 gold.
„ „ „ za pol leta	2 „
„ „ „ za četrt leta	1 „
po pošti pošiljane za celo leto	4 gold. 60 kr.
„ „ „ za pol leta	2 „ 40 kr.
„ „ „ za četrt leta	1 „ 30 kr.

Za pošiljanje na dom v Ljubljani za celo leto se plača 40 kr. Naročnina se pošilja Blaznikovi tiskarnici v Ljubljano in to najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen), ki se dobijo pri vsaki pošti in veljajo le 5 kraje.

Častite naročnike prosimo, naj hitijo z naročilom, da brž prvi list v redu dobijo.

Vredništvo.

Odgovorni vrednik: Alojzi Majer. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

Današnjemu listu „Novic“ je priložen „Cenik novih pisank in risank za slovenske šole“ gospoda Ivana Lapajne-ta.